Отже, аналіз грошових потоків є важливою складовою процесу управління рухом грошових коштів, що забезпечує якісну обробку інформації з метою подальшого прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків, адже складність аналізу грошових потоків полягає у великій кількості розрізнених показників, що ускладнюють процес отримання повної та достовірної інформації про стан грошових потоків підприємства, а також вірно їх інтерпретувати для забезпечення потреб користувачів. Було запропоновано систематизувати сукупність показників та коефіцієнтів, що є важливим для інтегральної оцінки грошового потоку підприємства, а також актуальною темою подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Ясишена, В. В.Методика проведення аналізу грошових потоків підприємств / В. В. Ясишена, І. М. Сисоєва // Інноваційна економіка. – 2012. – № 2.
2. Фінансовий мененджмент: елект. навч. посібник / І.А.Бігдан, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова, О.В. Жилякова – Х.:ХДУХТ, 2017. 197–с.
3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / д.э.н. И.А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. – 656 с.
4. Заремба Є.М. Грошові потоки підприємства: сутність і класифікація / Є.М. Заремба // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 2 (23). – С. 87–92. 7.
5. Харченко В. А. Система управління грошовими потоками підприємства/В. А. Харченко // Формування ринкових відносин в Україні – 2011 - №1 – с. 61-65

УДК 368:339.13(477)(043.2)

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Чвертко Л.А. – к.е.н., доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Становлення та розвиток страхового ринку України характеризується поступовою розбудовою системи його суб'єктів інфраструктури, зокрема й таких, що надають професійні посередницькі послуги. Страхові посередники є важливими учасниками страхового ринку, що вказують на ступінь його розвитку, зрілість та ефективність функціонування. Неабияку роль у просуванні страхових послуг відіграють страхові брокери, які належать до групи прямих посередників та здійснюють консультаційний супровід споживача на етапі укладання, виконання, модифікації і припинення договору страхування або перестрахування.

Брокерську діяльність в Україні, як і в інших країнах, можуть здійснювати фізичні або юридичні особи, які зареєстровані у встановленому порядку суб'єктами підприємницької діяльності і діють на страховому ринку від свого імені на підставі доручень страхувальника або страховика. В країні станом на початок 2018 р., за даними Державного реєстру фінансових установ, оприлюдненим Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [1], функції страхового та перестрахового посередництва на ринку виконують лише 54 брокери (в т. ч. 9 представництв). Водночас, слід зазначити, що останнім часом на вітчизняний страховий ринок прийшло багато закордонних фінансових установ. Нині про намір надавати посередницькі послуги у страхуванні та перестрахуванні на території України повідомили 19 брокерів-нерезидентів з таких країн, як Чехія – 5 установ, Латвія – 4, Швейцарія – 3, Австрія – 2, Великобританія – 1, Італія – 1, Естонія 1, Литва – 1, а також одна фінансова установа з Німеччини.

Кількісні показники діяльності страхових та перестрахових брокерів інституту посередників страхового ринку України, на думку дослідників, неспівставні з відповідними показниками розвинутих страхових ринків. Зокрема, співвідношення страховиків і брокерів в Україні складає трохи більше ніж 4:1, тоді як в економічно розвинутих країнах на одну страхову компанію припадає декілька десятків брокерських установ, що її обслуговують або працюють із нею [4, с. 44].

Аналіз офіційної статистичної інформації про надання посередницьких послуг у страхуванні та перестрахуванні в Україні засвідчує відсутність системності та публічності у цій сфері. Незважаючи на позитивну динаміку деяких показників діяльності цих суб'єктів страхового ринку, в цілому взаємодія страховиків, страхувальників і страхових та перестрахових брокерів перебуває тільки на початковому етапі розвитку. Наочним підтвердженням цього є незначні показники (у 2016 р. – 6,15%) частки договорів страхування, укладених брокерами зі страховиками-резидентами на користь

страхувальників у загальній кількості договорів (крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті), що представлені на рис. 1. Це свідчить про низький рівень поінформованості потенційних страхувальників про переваги співпраці зі страховими посередниками

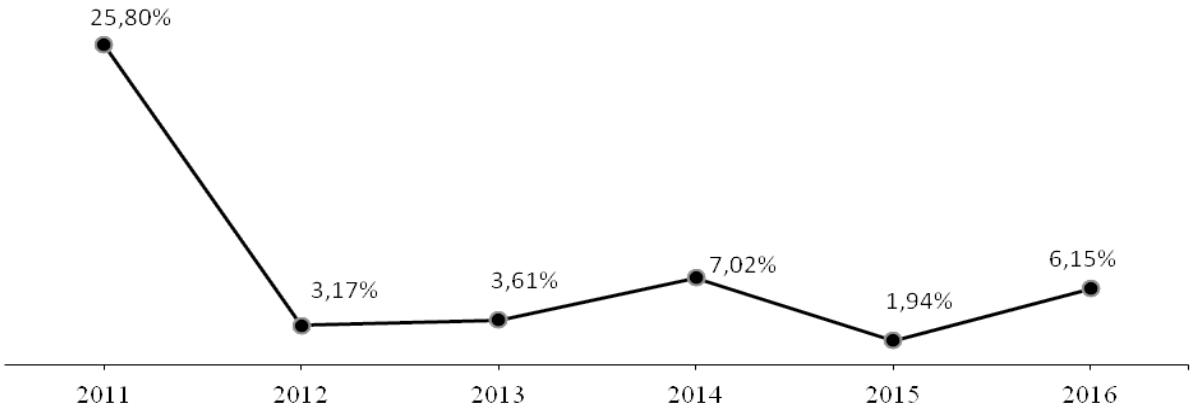


Рис. 1. Динаміка частки договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страхувальників у загальній кількості договорів страхування (крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті)

Невеликими є обсяги платежів, отриманих страховиками-резидентами та перестраховиками-резидентами за договорами страхування та перестрахування, що укладені брокерами. Зокрема, впродовж 2012–2016 рр., згідно з розрахунками, що здійснені за даними Нацкомфінпослуг [2, 3], частка таких надходжень у валовому обсязі в середньому складає 0,18%.

Зауважимо, що на страховому ринку України переважають посередницькі послуги брокерів у перестрахуванні, обсяги надходжень за якими у 2012-2016 рр. характеризуються чітко вираженою тенденцією до зростання (рис. 2). На кінець аналізованого періоду вони склали понад 93 % від сукупних премій. При цьому значно більшими є показники перестрахових премій, отриманих перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, що укладені брокерами: у 2015-2016 рр. їхні значення перевищують показники надходжень перестрахових премій, отриманих перестраховиками-резидентами, більше як у сотню разів.



Рис. 2. Динаміка обсягів страхових та перестрахових премій,
отриманих страховиками та перестраховиками за договорами, які укладені брокерами, тис. грн.

Як показують дослідження, брокери здебільш укладають договори на користь перестрахувальників з перестраховиками-нерезидентами [5, с. 223], передаючи у перестрахування великі ризики з незначною імовірністю настання страхового випадку, в той час як дрібні ризики з незначним перерозподілом відповідальності та мізерними розмірами

платежів перестраховуються українськими перестраховиками. Це обумовлено низькою місткістю вітчизняного перестрахового ринку і призводить до втрати ним значної суми надходжень.

Отже, становлення посередницьких відносин в Україні відбувається в умовах економічної нестабільності та недосконалості законодавчої бази у сфері страхування. Кількість страхових брокерів на страховому ринку України не відповідає тенденціям ринків економічно розвинених країн, а показники їхньої діяльності – вимогам вітчизняного страхового ринку. Ситуація, що склалася у цьому секторі страхового посередницького ринку України, обумовлює необхідність підвищення рівня поінформованості потенційних споживачів страхових послуг про переваги страхового посередництва, постійного моніторингу діяльності страхових брокерів з метою підвищення її ефективності і у такий спосіб підвищення якості надання страхових послуг в цілому.

Список використаних джерел:

1. Державний реєстр фінансових установ [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html
2. Інформація про посередницькі послуги у страхуванні та/або перестрахуванні [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-poserednytski-posluhy-u-strakhuvanni-taabo-perestrakhuvanni.html
3. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html
4. Нестерова Д. Розвиток страхового посередництва в розвинутих європейських країнах / Д. Нестерова, Н. Кудрявська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2016. – № 3(180). – С. 42-47.
5. Чвертко Л. А. Особливості діяльності посередників на страховому ринку України / Л. А. Чвертко // Економіка і управління: проблеми науки та практики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 12-13 груд. 2013 р. – Дніпропетровськ : ФОТ Дробязко С. І., 2013. – С. 223-226.

УДК 657

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Шестерняк М.М. – к.е.н.
Тернопільський національний економічний університет

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки, що характеризується дефіцитом джерел фінансування, періодичними фінансовими кризами, перенасиченням неперевіреної інформації, обмеженістю ресурсів, потребує якісної інформації. Економічний аналіз як одна з важливих складових економічних наук з'ясовує достовірність та надійність висновків. Роль економічного аналізу в процесі управління в умовах нестабільності та непрогнозованості змін вітчизняної економіки суттєво зростає, оскільки економічний аналіз є дієвим засобом доцільності прийняття правильних управлінських рішень для стійкого та ефективного функціонування підприємства.

Як відомо, аналіз процесів та явищ господарської діяльності здійснюють ще на початку виникнення людства. Найперші прийоми аналізу прийшли до нас з Давньої Греції. У XIX ст. аналіз поглиблено та розширено в таких країнах, як Англія, Німеччина та Франція. На початку XX ст. економічний аналіз розпочинає свій розвиток в Україні. На практиці економічний аналіз широко застосовують для комплексного системного вивчення економіки підприємств та пошуку резервів збільшення виробництва продукції. Стрімко розвивається теорія економічного аналізу та вдосконалюються його методики. Так, у практичну діяльність впроваджують способи і прийоми аналізу для пошуку резервів скорочення витрат, зростання продуктивності праці, збільшення обсягу продукції.

Теорія, методологія, методика, способи та прийоми економічного аналізу сформувалися на основі таких дисциплін, як балансознавство, бухгалтерський облік, фінанси та статистика, розвивалися поступово, пройшли певні етапи розвитку від найпростіших способів аналітичного дослідження до сучасних методик та розрахунків.

Вагомий внесок у дослідження теоретичної та методологічної бази економічного аналізу зробили видатні вчені, зокрема: М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, І.П. Житна, Г.І. Кіндрацька, І.Д. Лазаришина, Б.М. Литвин, Є.В. Мних, Ю.С. Цал-